

15. Fejezet

1. Egy képzeletbeli túlzottan szélsőséges nyelvi relativista megjegyzései lennének:
 - a) A magyarok nem tisztelik a fákat, nem lényeges a gondolkodásukban az élő-élettelen megkülönböztetés.
 - b) A németek a lányokat nem tartják olyanoknak, akiknek a nemiségük fontos volna.
 - c) A német szexista nyelv, férfiuralomra épít, csak férfiakban tud gondolkodni.
 - d) A komik differenciált időszemlélettel rendelkeznek, fontos számukra a jelenlevés.
 - e) A beás és lovári cigányok békés népek, verekedésnél nagyobb összetűzések nem játszanak náluk szerepet.
 - f) Az oroszok nem képzelhetnek el kaszás halált csuklyában, mert az tipikusan férfi. A nőiség az anyafölddel való azonosulás

2. A düh kifejezésének különböző példáit olvashatjuk. Közös bennük a képiség: mindegyik a tűzhöz, forrásban lévő tartályhoz hasonlítja a dühöt és a dühös embert. Ezeknek a kifejezéseknek a kognitív alapja az „ember egy tartály” fogalmi metafora Kövecses Zoltán elmélete alapján.

3. a) nem jó, hiányzik a piros;
b) nem jó, hiányzik a fehér;
c) lehetséges;
d) lehetséges;
e) nem jó, hiányzik a sárga és a zöld;

4. A magyarban megfigyelhető, hogy egyes helységnevek külső (*Budapest-en, Budapest-ről, Budapest-re; Marosvásárhely-en, Marosvásárhely-ről, Marosvásárhely-re*), míg mások belső helyhatározóragokkal (*Párizs-ban, Párizs-ból, Párizs-ba; Győr-ben, Győr-ből, Győr-be*) együtt fordulnak elő. Az ezt szabályozó fő elv az, hogy az adott helység a régi nagy Magyarország területén belül található-e: ekkor külső helyhatározórag használatos (pl. *Szeged-en, Arad-on*); vagy azon kívül van: ebben az esetben belső helyhatározóragot kap a szó (pl. *London-ban, Helsinki-ben*). Egy hangtani szabály is működik azonban az említetten kívül: ha a helység neve bizonyos hangokra (pl. *r, n, ny*) végződik, akkor a nagy Magyarország területén belüli helységnevek is belső helyhatározóragot kapnak (pl. *Győr-ben, Harkány-ban, Debrecen-ben*).

A finn nyelvben a magyarhoz hasonló szabályosságot figyelhetünk meg: a Finnország területén kívül elhelyezkedő városok belső helyragot kapnak (pl. *Lontoo-ssa* 'London-ban'). De a magyarral ellentétben a finnben a Finnország területén belül elhelyezkedő városok is (általában) belső helyragokkal együtt fordulnak elő (pl. *Helsingi-ssä* 'Helsinki-ben'). Egy település akkor kap külső helyragot, ha bizonyos földrajzi adottságokra utaló elem szerepel a nevükben: pl. *niemi* 'félsziget' – *Rovanieme-llä* 'Rovaniemi-n' Rovaniemiben; *järvi* 'tó' – *Saarijärve-llä* 'Saarijärvi-n' Saarijärviben stb.

A magyar és a finn többnyire ugyanott használ külső, illetve belső helyragokat (*ház-ban – talo-ssa; tér-en – tori-lla*). Vannak azonban eltérések is: míg a magyarban a *kép-en* van valami, addig a finnben a *kép-ben* (*kuva-ssa*) jelenik meg, akárcsak például az angolban (*in the picture*).